

zaaknummer 2013W1069

Datum beslissing: 1 september 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,

geboren op [datum], overleden op [datum],

tijdens zijn leven tot [jaar] lid geweest van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis),

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Het klaagschrift, met 7 bijlagen, is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 juli 2014.

Op 12 september 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift, met 3 bijlagen, ingekomen van broeder [naam], algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis).

Op 25 september 2014 heeft de griffie een brief met bijlagen ontvangen van mr. Heerkens Thijssen.

Op 9 december 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet ter zitting verschenen. Wel is verschenen zijn juridisch adviseur mr. Heerkens Thijssen. Namens de Congregatie is ter zitting verschenen broeder [naam] voornoemd.

Mr. Heerkens Thijssen heeft ter zitting om aanhouding van de behandeling van de zaak verzocht vanwege ziekte van haar cliënt. Tevens heeft zij op grond van artikel 17 jo. artikel 12 van de Procedure verzocht een nader onderzoek in te (laten) stellen naar de naam van de persoon die op de door klager ingebrachte foto staat (bijlage 1 bij het klaagschrift), nu klager kennelijk zich een verkeerde naam van deze persoon herinnert.

De behandeling van de zaak is vervolgens geschorst. Er is een proces-verbaal van de zitting opgemaakt. Een afschrift daarvan is door de griffie op 5 januari 2015 aan partijen toegezonden.

De griffie heeft via mr. Heerkens Thijssen een emailbericht ontvangen d.d. 7 januari 2015 van de heer [naam].

Op 20 januari 2015 is per email een reactie van mr. Heerkens Thijssen op het proces-verbaal van de zitting binnengekomen.

De griffie heeft voorts een brief ontvangen van broeder [naam] d.d. 11 februari 2015.

Op 23 februari 2015 is mevrouw J.S. Oude Breuil, bijzondere griffier van de Klachtencommissie, namens de voorzitter van de Klachtencommissie, schriftelijk verzocht op grond van artikel 17 jo artikel 12 van de Klachtenprocedure een onderzoek in te stellen naar de identiteit van de mannelijke persoon op de bij het klaagschrift gevoegde foto. Dit nader onderzoek is door de griffie aan partijen per brief aangekondigd.

Op 29 april 2015 heeft de griffie het onderzoeksrapport d.d. 25 april 2015 van mevrouw Oude Breuil ontvangen. Vervolgens zijn bij de griffie reacties op dit rapport binnengekomen van mr. Heerkens Thijssen en broeder [naam], respectievelijk op 26 mei en 19 juni 2015.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 Gedurende de jaren 1965 tot 1968 verbleef klager op het internaat [naam] in [plaats]. Klager herinnert zich geen namen van broeders, behalve van één broeder die “de bolle” of “de oliebol” werd genoemd, omdat hij klein, rond en dik was. Klager kent hem als de verzorger van de was en het linnengoed op de slaapzaal en hij surveilleerde ook 's avonds en 's nachts op de slaapzaal. Klager herkent hem op een foto (zie bijlage klaagschrift). Deze broeder heeft klager, toen hij 12 jaar oud was, meermalen 's nachts op de slaapzaal lastig gevallen en seksueel misbruikt.

In het eerste jaar van de kostschooltijd kon klager vaak moeilijk de slaap vatten en was hij een bedplasser. Op een nacht kwam aangeklaagde bij klager aan bed en begon hij langzaam over klagers bovenbeen te strijken, steeds hoger totdat hij via de gulp of de bovenkant van klagers pyjamabroek ook aan zijn geslachtsdelen voelde. Klager zag dat aangeklaagde met zijn andere hand via zijn broekzak aan zijn eigen geslachtsdeel zat. Klager hoorde hem ook hijgen.

Bij klager was er sprake van verwarring. Aangeklaagde was een aardige broeder en klager had het idee dat aangeklaagde hem ook aardig vond. Zijn aanrakingen waren niet onplezierig en klager vond het wel interessant dat een grote volwassen man interesse in hem toonde. Maar het ongemak en het idee dat dit niet hoorde won het toch. Klager draaide zich om, waarna aangeklaagde klager verder met rust liet.

Enige tijd later kwam aangeklaagde weer laat in de avond aan klagers bed en voelde hij weer aan klagers geslachtsdelen. Deze keer deed hij het dwingender, hebbiger, alsof hij er recht op had en dit nu hun relatie was geworden. Klager vond dat bedreigend en heeft zich toen weggedraaid met de woorden ‘ik ga het zeggen hoor’. Daar leek aangeklaagde van te schrikken. Hij heeft klager toen verder met rust gelaten.

Ongeveer drie jaar geleden herinnerde klager zich nog dat hij ook een keer 's nachts wakker is geworden terwijl aangeklaagde naast zijn bed stond en zijn bovenbeen streelde. Ook herinnerde klager zich dat hij een keer wakker was geworden omdat aangeklaagde met zijn kruis tegen klagers hoofd en kussen aan het drukken was. Met deze herinneringen drong een sterk gevoel van angst en dreiging door, dat klager zelfs in zijn eigen bed niet veilig was geweest.

Klager sluit niet uit dat er nog herinneringen komen, maar concreet gaat het dus om vier keer dat aangeklaagde aan zijn bed is geweest.

De klacht was aanvankelijk gericht tegen broeder [naam]. Na nader onderzoek is gebleken dat klager zich had vergist in de naam: de naam van de aangeklaagde die te zien is op de bij het klaagschrift gevoegde foto blijkt broeder [naam] te zijn.

2.2 De kostschoolperiode beschouwde klager als een vervelende en afgesloten periode. Klager was van een opstandig jongetje veranderd in een teruggetrokken naar binnen gekeerde jongen.

Klager had nooit aan iemand iets verteld over zijn ervaring met aangeklaagde. Toen de eerste verhalen van seksueel misbruik op Rooms Katholieke internaten loskwamen, voelde klager zich ongemakkelijk en geëmotioneerd, maar klager had toen ook het idee dat wat aangeklaagde bij hem had gedaan niet seksueel misbruik was, hoogstens een poging daartoe.

Sinds juni 2010 is klager in therapie wegens een depressie en angststoornis en sinds september 2011 is klager om die reden arbeidsongeschikt. In 2000 en 2006 heeft klager eerder ook depressieve periodes gekend.

Sinds twee à drie jaar zijn de gevolgen van het seksueel misbruik tijdens klagers kostschoolperiode door het volgen van therapie voor hem pas echt manifest geworden. Klager is thans bezig met het herstellen van zijn integriteit en zelfrespect.

Toen klagers zoon 12 jaar was geworden voelde klager voor het eerst woede en ook compassie voor het 12-jarig jongetje dat klager toen zelf op het internaat was. In de afgelopen periode heeft klager voor het eerst emotioneel toegang gekregen tot een episode in zijn leven die bedreigend en angstig is geweest. Dat is heftig, maar het geeft ook lucht en ruimte.

Klager heeft in zijn leven relatieproblemen gekend en seksuele schaamte en in liefdesrelaties het onvermogen om de ander te vertrouwen.

2.3 Het doel van de klachtenprocedure is voor klager het verkrijgen van erkenning en compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De overste broeder [naam] heeft naar vermogen onderzoek verricht in de archieven van de congregatie.

Het registratiekaartje van klager bevestigt zijn inschrijving per 1 augustus 1965 aan de afdeling technische school van het internaat.

Broeder [naam] heeft nooit iets te maken gehad met de leerlingen van het voortgezet onderwijs. Medebroeders hebben verklaard dat de foto die klager heeft meegezonden persé niet van broeder [naam] is.

De overste heeft geen enkele reden om aan te nemen dat klager over zijn beleving onwaarheid zou spreken. Niettemin acht hij het vrijwel uitgesloten dat het hier zou gaan om broeder [naam]. Mogelijk is er sprake van een persoonsverwarring.

Bij eventuele gegrondverklaring van de klacht is de overste bereid namens de congregatie het seksueel misbruik te erkennen en excuses aan te bieden voor het feit dat dit seksueel misbruik door één van de leden van de congregatie is gepleegd.

De overste is mevrouw Oude Breuil zeer erkentelijk voor de doordachte en betrouwbare wijze waarop zij het onderzoek heeft uitgevoerd. Het heeft er toe geleid dat vastgesteld is kunnen

worden dat de door klager overgelegde foto broeder [naam] betreft, die de congregatie in [jaar] heeft verlaten.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager op het internaat op de slaapzaal vier keren onzedelijk is betast door aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verwoord. Vanaf het begin heeft klager volgehouden dat hij niet zeker was van de naam van de aangeklaagde, maar wel dat het de broeder op de door hem overgelegde foto was. Dit is naar het oordeel van de Klachtencommissie te meer overtuigend nu hij dat heeft volgehouden, terwijl daardoor twee gegrond verklaarde klachten tegen de aanvankelijk veronderstelde aangeklaagde niet meer kunnen dienen als steunbewijs.

Er heeft, in opdracht van de voorzitter van de Klachtencommissie, een nader onderzoek plaatsgevonden. De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de inhoud van het onderzoeksrapport van de bijzondere griffier van de Klachtencommissie, mevrouw J.S. Oude Breuil en acht dit rapport dienstig als steunbewijs.

Door het uitgebreide en grondige onderzoek van mevrouw Oude Breuil is komen vast te staan dat de persoon op de door klager bij zijn klaagschrift gevoegde kopie van de foto van de broeder die door hem is aangeklaagd betreffende seksueel misbruik, door meerdere getuigen zonder aarzeling werd herkend als broeder [naam]. De Klachtencommissie heeft vastgesteld dat de overste zich daar bij heeft neergelegd.

Voorts is uit het onderzoek van mevrouw Oude Breuil naar voren gekomen dat aangeklaagde broeder [naam] gedurende de klachtperiode van 1965 t/m 1968 werkzaam is geweest op het instituut van de congregatie Saint Louis te [plaats]. Volgens meerdere getuigen is broeder [naam] werkzaam geweest als surveillant/groepsleider of slaapbroeder in het gebouw bij de leerlingen van de technische school. Hij was sinds [datum] lid van de congregatie en is in [jaar] uitgetreden.

Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door de overgelegde verklaringen van de arts [naam] d.d. 8 januari 2014, de psychotherapeut/GZ-psycholoog [naam] d.d. 19 mei 2014 en de Gestalttherapeut [naam], MSc, d.d. 7 januari 2014. Uit deze verklaringen blijkt dat klager met hen heeft gesproken over het seksueel misbruik dat hem is overkomen in de kostschoolperiode.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis) de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 1 september 2015 door: mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. G.A.M. Stevens,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.